

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. De Hæreticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

vadere, possessionibus suis spoliare, Christi cultores delere, & sectas suas in terras fidelium, extincto, aut suppresso Christi, ac Cultorum ejus nomine, invchere, trans-

gressio pariter ex genere suo gravis est, utpote medium, ex se aptum, suppeditans in his circumstantiis ad finem divino jure graviter prohibitum.

QVÆSTIO VII. IN TITULUM VII. DE HÆRETICIS.

636 **H**æresis, ut notavimus n. 619. dicitur ab electione, per quam homo baptizatus sibi eligit disciplinam, seu doctrinam contra fidem ab Ecclesia propositam, cui pertinaciter adhæret. Hinc, qui post professionem fidei factam in baptismo, errorem aliquem contra definitionem Ecclesie cum pertinacia tuetur, hæreticus est, & quidem tantum *materialis*, si ignoret, se errare; *formalis* autem, si errare se scit, & nihilominus errorem suum pertinaciter defendit. V. c. *qui in Ecclesia*, cum seq. 2. 4. quæst. 3. his præmissis:

ARTICULUS I.

De Hæreticis.

637 **A**gimus hic de Hæretico formali, *non utcumq;*, sed prout subjacet pœnis Ecclesiasticis. Ex quo inferes, sub nomine *Hæretici*, prout ab Ecclesia punibilis, non venire. 1. Hæreticum *materialem*. Si enim inculpabiliter erret contra fidem, culpâ caret; igitur, & pœnâ. 2. Nec Hæreticum *formalem*, *pure mentalem*, qui scilicet nullo externo signo prodat latentem in animo hæresim; quia sic non præbet materiam censuræ, vel jurisdictionis Ecclesie. Nam de purè internis non judicat Ecclesia. Si quis autem mente retineat veram fidem, licet actu externo sapiat hæresim, saltem in foro poli, seu conscientie, hæreticus habendus non est. Sic Azor instit. moral. p. 1. l. 8. c. 9. Julius Clarus in præct. crim. §. *Hæresis*.

638 Præterea not. 1. non esse hæreticum, nisi in eo sit error, seu falsum judicium contra aliquam veritatem fidei, ab Ecclesia propositam. Error enim proprie importat falsum judicium. Not. 2. cum,

qui errat circa res fidei, paratus tamen est, corrigi, cum errorem invenerit, non esse censendum hoc loco hæreticum, quia sic ejus error non est conjunctus cum pertinacia c. *dixit Apostolus* 24. q. 3. Not. 3. Hominem, qui errat involuntariè, ac indeliberatè circa res fidei, aut invitatus patitur tentationes circa illas, non esse hæreticum; sic enim non errat voluntariè (consequenter per peccatum hæresis) contra fidem. Not. 4. Ad hæresim non sufficere errorem in fide, nisi conjunctum cum pertinacia (c. *qui in Ecclesia*, ead. causa, & quæst.) quæ in eo stat, quòd quis sciens suam opinionem adversari universalis Ecclesie Christi in terris doctrinæ, ac definitioni, nihilominus illum hujus doctrinæ præferat. Ut autem dicatur, *non scire* hanc contrarietatem, sufficere ignorantiam, licet graviter culpabilem, & crassam; docet Sanch. l. 2. moral. c. 7. n. 20. imò & affectatam propter tædium inquirendi veritatem, vel aliam similem causam, juxta Layman. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 2. Sanch. cit. n. 23. Nam hæresis non est peccatum *ignorantiæ*, sed *infidelitatis* sitæ in errore contra fidem, quem quis pertinaciter, hoc est *scienter*, defendit contra judicium Ecclesie.

Dixi superius, ad hæresim requiri, 639 quòd erret contra fidem, *quam in baptismo suscepto professus est*, quòd intellige de *Hæresi*, ut subjacet pœnis Ecclesie. Cœterum ut quis sit verè hæreticus non solum coram DEO, sed etiam Ecclesia, sufficit, quòd erret contra fidem propositam ab Ecclesia Catholica; esto nunquam *fidem infusam* susceperit, vel in baptismo professus sit, modò fide humana novum testamentum receperit, vel Christum confessus sit. Hinc Anabaptistæ sunt simpliciter hæretici, esto primum adulti baptizentur. Sic Pirhing h. t. n. 3. Si enim negaret Christum, seu novum

novum testamentum, esset Judæus; si utrumque, Paganus, seu Ethnicus. Quando autem in c. 1. h. t. dicitur, *dubium in fide, infidelem esse*, intelligi debet de dubitante positivo. Dicitur autem positive dubius de fide, qui articulum ab ecclesia propositum sub obligatione credendi, iudicât, seu affirmat, *esse dubium, seu incertum, cui scilicet possit subesse falsum.*

ARTICULUS II.

De pœnis Ecclesiasticis hæreticorum.

640 **H**Æ pœnæ non afficiunt, nisi hæresim formalem, ac externam, prout articulo præcedenti exposuimus. De his etiam in iure civili extat titulus, ordine quintus in lib. 1. Cod. Inter pœnas Ecclesiasticas hæreticorum est excommunicatio, irregularitas, infamia, &c. de quibus in sequentibus. Not. tamen, quæ dicturi sumus de pœnis hæreticorum, intelligenda de iure antiquo; nam plura hodie propter consuetudinem contrariam, aliter in multis locis observantur, ut dicemus in seqq.

§. 1.

De Excommunicatione hæreticorum.

641 **P**rima pœna, quæ statuitur in hæreticos, est *excommunicatio lata sententia*, ut habetur c. 8. 9. 13. & 15. h. t. & post bullam cœnæ, reservata Pontifici, ut notat Pirhing hic n. 15. licet olim fuerit sententiæ tantum ferendæ. c. *Si quis* 22. q. 7. Eam incurrunt non tantum ipsi hæretici, verum & *receptatores, fautores, defensores*, scilicet *ut sales*, seu credentes, eorum doctrinam esse veram, c. *Sicut*, 8. eod. & c. 13. §. *credentes*, item corpora eorum scienter sepultura mandantes, c. 2. eod. & hinc merentur absolutionem, nisi ea extumulata publicè abjiciant, ut dicitur cit. c. 2. eod., quod ex illorum tumulatione polluat Ecclesia.

642 Circa præsentem tamen pœnam not. 1. quod hæretici hodie, licet ipso iure excommunicati sint, non propterea ex obligatione vitandi sint à Catholicis, nisi nominatim, & expressè sint denunciati, ut constat ex constitutione Martini V. quæ incipit *ad evitanda*, edita in Concilio Constantiensi. Ex hoc autem, quod quis nominatim *declaretur* hæreticus, nondum censetur *nominatim declaratus excommunicatus*, ut docet Sanchez. cit. n. 4.

Tom. V.

Not. 2. sub pœna excommunicationis prohiberi, ne Laici de fide Catholica disputent cum hæreticis, vel aliis. c. *quicumque* §. *inhibemus*, de hæreticis in 6. Hæc prohibitio (ne liceat disputare cum hæreticis de fide Catholica) extenditur etiam ad Clericos regulares, c. *cum quibus* 24. q. 3. junct. gloss. V. *Certamen*: sed intellige cum hæreticis, *qui sunt, vel aliquando fuerunt Magistræ erroris*. Sanch. cit. n. 12. Limitatur tamen utraque prohibitio, 1. ut non procedat, si talis disputatio fiat coram instructis, & firmis in fide ad confutandum errorem alienæ, & defensionem nostræ fidei. 2. si fiat à viris doctis (ut à Theologis) vel exercitii causâ, ut in scholis. 3. si id exigeret necessitas.

Not. 3. universaliter, ubi Catholici cum hæreticis mixti vivunt, etiam Laicis (secluso periculo perversionis) licere cum hæreticis disputare, nec ob id excommunicari; quia constitutio illa pœnalis in his terris vel non est usu recepta, vel abolita. Sic Becanus in tract. de fide cap. 15. q. 7. num. 6.

Not. præterea. 4. Laicis prohibitum esse prædicare, c. *Cum ex injuncto*, 12. h. t. c. *Sicut*. 14. eod. & alibi. Quintò suspectos de hæresi, nisi debite se purgaverint, excommunicandos esse; & si per annum in excommunicatione persistierint, tanquam hæreticos esse condemnandos, c. *Excommunicamus* 13. §. *qui autem* h. t. quod etiam procedit; si tanquam suspectus de hæresi, citatus non compareat, c. *cum contumacia* eod. in 6.

§. 2.

De irregularitate hæreticorum.

Altera hæreticorum pœna est *irregularitas*, quæ etiam post hæresis detestationem, & absolutionem durat, c. *Non consuetudinem*, dist. 12. ubi modis omnibus prohibetur, Donatistas, ad *Præmaturam dignitatem* provehi; & c. *Saluberrimum*. 1. q. 7. ibi: illam canonum constitutionem præcipimus custodiri, ut in magno habeant beneficio, *si adempta sibi omni spe promotionis*, in quo inveniuntur ordine, stabilitate perpetuâ maneat, & maxime in c. *Quicumque* 2. §. hæretici. h. t. in 6. & licet hic jus loquatur *de Clericis*, extenditur tamen etiam ad Laicos, quia fundamentum ibi non ponitur